

vesnici občas útočí? Odkud přicházejí záhadní cizinci, co čas od času obracejí život obce naruby? Náhlé obraty a překvapení se nekonají, Waishaupt celou skutečnost odkrývá postupně, krůček po krůčku, a souběžně s jednotlivými epizodami nechává čtenáře nahlížet do svých názorů na možnosti lidského pokroku, zákony soužití, postavení mužů a žen, i přímo podstatu samotného lidství.

A to je další důležitá stránka Waishauptova románu: jeho cílem není čtenáře jen pobavit, ale vést k přemýšlení.

Ačkoliv je kniha velmi čtivá a dá se číst i „jenom“ jako napínavý příběh z prostředí „alternativního pravěku“, problémů, které v ní autor nabízí k řešení, diskuzi a polemice je tolik, že dalece přesahují možnosti tohoto sloupku. Musí každá snaha o vytváření vyspělejší, „lepší“ společnosti skončit katastrofou? Jsou lidé opravdu tak morálně slabí, zbabělí a nevyzrálí? Jsou role muže a ženy ve společnosti nezvratně dané? Projevuje se to dobré lidství výhradně skrze silná, výrazná individua? A jak chápat autorovu poslední kapitolu? Je výrazem odporu ke zneužívání společenských věd? Kritika jejich současných směrů? Odmítání vnějších zásahů do „přirozeného“ běhu společnosti? Nebo je výrazem autorova subjektivního nepochopení některých současných problémů? Tohle jsou jen některé příklady otázek, které mi během četby běžely hlavou.

Jisté je, že *Člověk člověku* není román o pravěku, ani cizí planetě, ale o současném světě a lidech v něm žijících. Je to román s potenciálem vyvolat bouřlivou diskuzi nejen ve čtenářské obci, ale i ve vlastní hlavě. Spolu s originálním konceptem a skvěle zvládnutým čtivým vypravěčstvím se jedná o opravdovou literární událost.

(Jan Waishaupt: *Člověk člověku*. Obálka Pictosmith a Kostyantun Pazyuk. Praha ArtPorte 2022. 389 s., 389,- Kč)

*Hodnocení: ******

Filip Pivoňka

NADĚJE UMÍRÁ POSLEDNÍ

Henrieta je mladá čarodějnice, tedy čarodějnice „v zácviku“. Její matka ji učí čarodějnému řemeslu a vidí její budoucnost naprosto zřetelně. To se ale změní v okamžiku, kdy Henrieta potká umírající léčitelku. Léčitelka Henrietě „vleze do hlavy“ a „přehraje“ do ní své

vědomosti z oblasti léčitelství. A také červíčka, který nedopustí, aby Henrieta opustila nemocného člověka, aniž by se mu nepokusila pomoci.

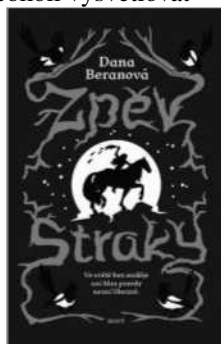
S touto výbavou její matka brzy pozná, že se s čarodějnici v zácviku něco děje. Henrieta, která získává nové jméno „Henika“, matku opouští a jde pomáhat lidem. Vzdává se vidiny získávání dalších čarodějnických schopností a riskuje život mezi těmi, před kterými ji matka odmalička varovala. Vrhá se do světa, který se řítí do záhuby. Ale nemůže jinak.

Knihy sestává ze sedmi na sebe chronologicky navazujících povídek. Každé povídce předchází krátká mezihra. Tato koncepce funguje velmi dobře. Mezihry uvádějí čtenáře plynule do situace, aniž by autorka musela cokoli vysvětlovat v samotných povídkách, což by brzdilo tempo vyprávění.

Obrovským plusem knihy a také důvodem, proč si knihu přečíst, je postava hlavní hrdinky. V době, kdy jsme na každém kroku obtěžováni davy neskutečných superhrdinů, obdařených takřka božskými schopnostmi, přichází Henika. Obyčejná žena. Nedožralá čarodějka - léčitelka, která hledá smysl věcí, které se kolem odehrávají, přichází o iluze, dělá chyby. Postava z masa a kostí, snažící se dosáhnout svého cíle, který jako by se s přicházejícím prozřením vzdaloval.

A k tomu se přidává onen červíček v hlavě, kterým ji obdařila umírající léčitelka, nutkání všem pomoci, bez rozdílu postavení. A myšlenka, kterou jí vštěpovala odjakživa matka: Nezačínej si nic s lidmi! Drž se od nich stranou! Není v nich dobrého ani co by se za kočičí dráp vešlo! Henika by chtěla tuto pravdu zlomit, dokázat si, že tomu tak není. Že lidé nejsou jen špatní, zlí a pro-radní. Jenže to, co vidí kolem sebe a co prožívá, dává za pravdu její matce. Výsledkem každé snahy o pomoc je hořké zjištění, že pomůže-li jednomu, ublíží druhému. Svět kolabuje, je plný zloby a nenávisti. Když si vládcí začnou hrát na vojáčky, projevuje se jejich skutečná tvář. Mezi lidmi se šíří krutost, chamtivost, závist a zoufalství.

Říká se, že naděje umírá poslední. Co když ale člověk žije v beznaději? Pak

musí existovat někdo, kdo naději přinese. Henika neválčí, nebojuje. Henika se snaží pomoci, vyléčit, zmírnit bolest, ať už fyzickou, nebo tu na duši. Nemůže zachránit celé království, tak jako ho nemůžeme zachránit my. Svě nejbližší okolí ale ovlivnit může. Může být střípkem naděje v tom hrozném světě.

Doufám, že se i v našem stádu pohybují nějaké Heniky, které hledají, pochybují, léčí a dodávají nám, klesajícím na duchu, naději. Zoufale je potřebujeme. A také doufám, že tento příběh bude pokračovat dál. A že autorka udrží laťku stejně vysoko.

A že to dobře dopadne!

(Dana Beranová: Zpěv straky. Obálka: Braňo Matys. Host, Brno, 2022.

232 s., 314,- Kč)

*Hodnocení: ******

Milan Štajer